

การทำยาหม่องครีมจากสารสกัดเมล็ดลำไย Balsam Extract from Longan Seed Extract

วันดี ชนะบูรณาศักดิ์*

Wandee Chanaburanasak*

*สาขาวิชาสามัญสัมพันธ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 กาญจนบุรี 71000

*General Academics Department, Kanchanaburi Vocational College, Kanchanaburi 71000

บทคัดย่อ

การทำยาหม่องครีมจากสารสกัดเมล็ดลำไย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย 2) เพื่อศึกษาลักษณะยาหม่องที่ได้จากความเข้มข้น 3 สูตร 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู เจ้าหน้าที่นักเรียน นักศึกษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ยาหม่องครีม ผลการวิจัย 1) ความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย 150 มิลลิลิตร มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน สัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 90 มิลลิลิตร ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 200 มิลลิลิตร ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลือง สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน สัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 120 มิลลิลิตร และความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 250 มิลลิลิตร ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลืองอ่อน สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อน กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน สัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 190 มิลลิลิตร 2) ลักษณะของยาหม่องสูตรที่ 1 มีสีเหลืองเข้ม มีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียด และเวลาที่ใช้เกิดปฏิกิริยากับผิว 20 วินาที สูตรที่ 2 มีสีเหลืองอ่อนมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียด และเวลาที่ใช้เกิดปฏิกิริยากับผิว 20 วินาที และสูตรที่ 3 มีสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมเนื้อครีมละเอียดและเวลาที่ใช้เกิดปฏิกิริยากับผิว 30 วินาที 3) ความพึงพอใจในการใช้ยาหม่องครีม พบว่าความพึงพอใจ สูตรที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด สูตรที่ 2 อยู่ในระดับมาก สูตรที่ 3 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ยาหม่องครีม, สารสกัด, เมล็ดลำไย

*วันดี ชนะบูรณาศักดิ์

E-mail : Wandeechanaburanasak@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the concentration of Longan seed extract 2) to study how to make a balm from 3 formulas and 3) to study the users' satisfaction of Longan seed extract balm. The samples were 10 teachers, 10 officers and 10 students. The research instrument was a questionnaire to survey the users' satisfactions. The data were analyzed by percentage and mean.

The results found that:

1) the concentration of longan seeds extract 150 ml. At the first week, they were dark yellow and strong smell. The second week, they were light smell and the extractable volume was 90 ml. The concentration of longan seeds extract 200 ml. At the first week, they were strong smell and light yellow. The second week, they were light smell and dark yellow and the extractable volume was 120 ml. The concentration of longan seeds extract 250 ml. At the first week, they were light yellow and strong smell. The second week, they were light yellow but light smell and the extractable volume was 190 ml.

2) The formula 1 was dark yellow, good smell, fine texture and took 20 seconds to react with skin. Formula 2 was light yellow, good smell, fine texture and took 30 seconds to react with skin.

3) The users' satisfaction of balm found that formula 1 was the highest level. Formula 2 and 3 were in high level.

Keywords : Balm, Extract, Longan Seed

1. บทนำ

ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจนิยมปลูกมากทางภาคเหนือของประเทศไทยเปลือกของต้นมีสีน้ำตาลอ่อนหรือเทาและมีรสฝาดใช้ต้มเป็นยาหม้อแก้ท้องร่วง ลำต้นมีขนาดใหญ่สูงประมาณ 30 - 40 ฟุต เนื้อไม้มีสีแดงและแข็งสามารถใช้ทำเครื่องใช้ประดับบ้านได้เนื้อลำไยกินสดเป็นผลไม้ทำเป็นอาหารหวาน เช่น ข้าวเหนียวเปียกลำไย วุ้นลำไย ลำไยลอยแก้ว น้ำลำไย หรือแปรรูป เช่น บรรจุกระป๋อง ตากแห้งสามารถทำเป็นชาชงดื่มเป็นยาบำรุงกำลังช่วยให้หลับสบายเจริญอาหารใช้เป็นยาบำรุงเลือด กล่อมประสาท

เมล็ดลำไยมีสารสำคัญที่มีคุณค่าทางยาได้จากส่วนต่าง ๆ ของผลลำไย คือสารสำคัญประเภทโพลีฟีนอล (Polyphenol) 3 ชนิด ได้แก่ กรดแกลลิก กรดเอลลาจิก และคอร์ราจินิกจากเมล็ดเนื้อและเปลือกของผลลำไย ซึ่งมีคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระ ป้องกันขบวนการเกิดโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ (งานวิจัยเมล็ดลำไย, 2559) และยับยั้งการสลายกระดูกอ่อน สารสกัดจากเมล็ดลำไยช่วยบรรเทาข้อเข่าอักเสบ ข้อเข่าเสื่อม โดยเฉพาะในผู้สูงอายุให้มีอาการดีขึ้น (การดองเมล็ดลำไย, 2559)

คนไทยส่วนใหญ่ที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุที่มีปัญหาปวดตามข้อกระดูกอ่อนส่งผลทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน ผู้วิจัยได้ศึกษาสารสกัดในเมล็ดลำไยเพื่อนำมาพัฒนาในการทำยาหม่องครีม โดยทำการทดลองสกัดจากเมล็ดลำไย เพื่อหาความเข้มข้นในการพัฒนาทำยาหม่องครีมให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์และมีมูลค่ามากยิ่งขึ้นและนอกจากนั้นยังช่วยบรรเทาอาการปวดตามข้อ กระดูก ข้อเข่าเจ็บ ข้อเข่าเสื่อม ยาหม่องครีมทั้ง 3 สูตร มีการสกัดด้วย เอทิลแอลกอฮอล์ที่มีปริมาตรแตกต่างกันคือ 150 มิลลิลิตร 200 มิลลิลิตร 250 มิลลิลิตร ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไยใช้ในการทำยาหม่องครีม

2.2 เพื่อศึกษาลักษณะยาหม่องที่ได้จากความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย 3 สูตร

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ยาหม่องครีมจากสารสกัดจากเมล็ดลำไยทั้ง 3 สูตร

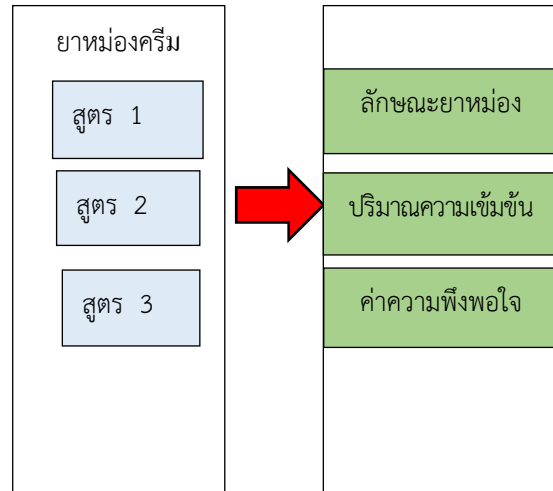
3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความเข้มข้นของสารสกัดเมล็ดลำไยมีประสิทธิภาพในการทำยาหม่องต่างกัน

3.2 ผู้ใช้ยาหม่องครีมทั้ง 3 สูตร มีความพึงพอใจแตกต่างกัน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ยาหม่องจากสารสกัดเมล็ดลำไย

ภาพที่ 1 ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ขอบเขตของการวิจัย

5.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เมล็ดลำไย (ตามท้องตลาดไม่ได้กำหนดชนิดพันธุ์) ใช้เมล็ดสดนำมาบดให้ละเอียดนำมาสกัดด้วยเอทิลแอลกอฮอล์เข้มข้น 70% เป็นเวลา 2 อาทิตย์

5.1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูเจ้าหน้าที่นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี จำนวน 2,000 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

5.1.2.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่นักเรียน นักศึกษา รวมจำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมกลางแจ้ง

5.1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาการดำเนินการ

วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2559 ถึง วันที่

4 กรกฎาคม พ.ศ.2559

5.2 สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการวิจัย

5.2.1 สื่อ วัสดุ อุปกรณ์

5.2.1.1 พิมพ์ 30 กรัม

5.2.1.2 เมนทอล 30 กรัม

5.2.1.3 การบูร 30 กรัม

5.2.1.4 ขี้ผึ้ง 12.5 กรัม

5.2.1.5 วาสลีน 17.5 กรัม

5.2.1.6 น้ำมันยูคาลิปตัส 2.5 มิลลิลิตร

5.2.1.7 น้ำมันระกำ 30 มิลลิลิตร

5.2.1.8 สารสกัดจากเมล็ดลำไย 40 มิลลิลิตร

5.2.2 วิธีการวิจัย

5.2.2.1 ขั้นตอนการสกัดเมล็ดลำไย

- 1) นำเมล็ดลำไยมาล้างทำความสะอาด
- 2) นำเมล็ดลำไยมาบดให้ละเอียด
- 3) นำเมล็ดลำไยมาซังใส่ใน

บีกเกอร์จำนวน 3 ใบ ละ 50 กรัม

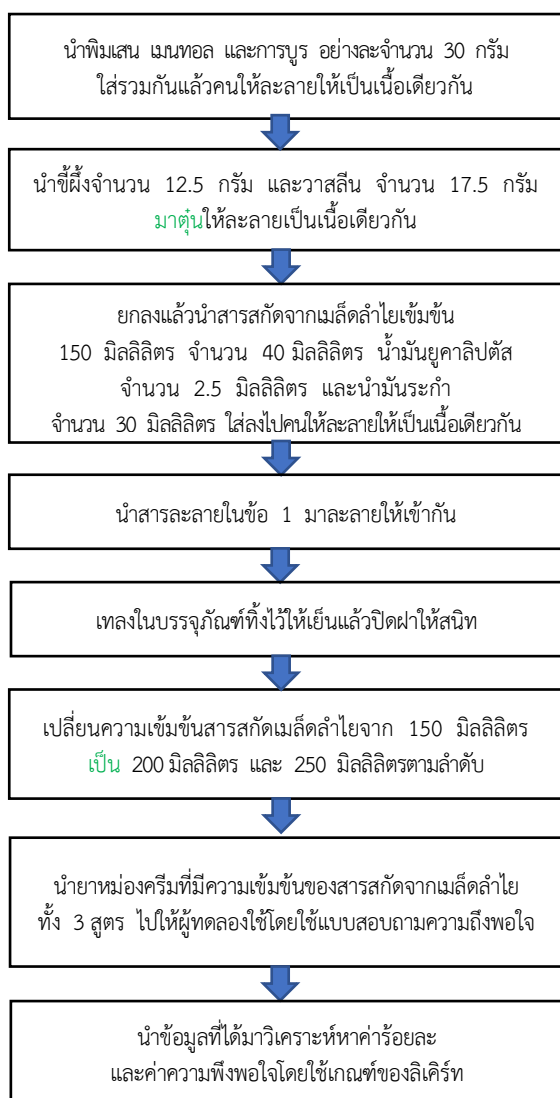
- 4) ตวงปริมาตรเอทิลแอลกอฮอล์

ในปริมาตร 150 มิลลิลิตร 200 มิลลิลิตร 250 มิลลิลิตร เทลงในบีกเกอร์ที่มีเมล็ดลำไยอยู่จำนวน 50 กรัม จำนวน 3 บีกเกอร์แล้วหมักทิ้งไว้ 2 สัปดาห์

- 5) นำมากรองด้วยผ้าขาวบาง

และกรองด้วยกระดาษกรองตามลำดับ

5.2.2.2 ขั้นตอนในการทำยาหม่อง

ภาพที่ 2 ภาพแสดงขั้นตอนในการทำยาหม่อง

5.2.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.3.1 ค่าเฉลี่ย

5.2.3.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถาม
ความพึงพอใจของผู้ใช้ยาหม่องครีม

5.2.5 สถานที่ที่ใช้ในการทำการวิจัย คือ
วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี เลขที่ 7 หมู่ 1
ต.บ้านเหนือ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

6. ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความเข้มข้นของสารสกัด
จากเมล็ดลำไยพบว่า

6.1 ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 150 มิลลิลิตร สีที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลือง สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน และในสัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 90 มิลลิลิตร

6.2 ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 200 มิลลิลิตร สีที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลือง สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน และในสัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 120 มิลลิลิตร

6.3 ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 250 มิลลิลิตร สีที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลือง สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุนและในสัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 190 มิลลิลิตร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความเข้มข้นของสารสกัดจาก
เมล็ดลำไย

ปริมาตร เอทิล แอลกอฮอล์ (ml)	สี		กลิ่น		ปริมาตร ที่ สกัดได้ (ml)
	สัปดาห์ ที่ 1	สัปดาห์ ที่ 2	สัปดาห์ ที่ 1	สัปดาห์ ที่ 2	
150	สี เหลือง	สี เหลือง เข้ม	มีกลิ่น ฉุน	มีกลิ่น เล็กน้อย	90
200	สี เหลือง	สี เหลือง เข้ม	มีกลิ่น ฉุน	มีกลิ่น เล็กน้อย	120
250	สีเหลือง อ่อน	สี เหลือง อ่อน	มีกลิ่น ฉุน	มีกลิ่น เล็กน้อย	190

จากการศึกษาลักษณะของยาหม่องครีมทั้ง 3 สูตรจากความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไยที่แตกต่างกัน 150 มิลลิกรัม 200 มิลลิกรัมและ 250 มิลลิกรัม พบว่า

1) สูตรที่ 1 ลักษณะที่สังเกตได้มีสีเหลืองเข้มมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียดและเวลาที่ใช้ในการเกิดปฏิกิริยา 20 วินาที

2) สูตรที่ 2 ลักษณะที่สังเกตได้มีสีเหลืองอ่อนมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียดและเวลาที่ใช้ในการเกิดปฏิกิริยา 20 วินาที

3) สูตรที่ 3 ลักษณะที่สังเกตได้มีสีเหลืองอ่อนมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียดและเวลาที่ใช้ในการเกิดปฏิกิริยา 30 วินาที ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาลักษณะของยาหม่องครีมทั้ง 3 สูตร

สูตรยาหม่องครีม	ลักษณะที่สังเกตได้			เวลาที่เกิดปฏิกิริยากับผิวหน้า (วินาที)
	สี	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	
สูตรที่ 1 (150 มิลลิกรัม)	สีเหลืองเข้ม	หอม	ละเอียด	20
สูตรที่ 2 (200 มิลลิกรัม)	สีเหลืองอ่อน	หอม	ละเอียด	20
สูตรที่ 3 (250 มิลลิกรัม)	สีเหลืองอ่อน	หอม	ละเอียด	30

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย

7.1.1 ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 150 มิลลิกรัม ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลือง สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน สัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 90 มิลลิกรัม

7.1.2 ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 200 มิลลิกรัม ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลือง สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองเข้ม กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน สัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 120 มิลลิกรัม

7.1.3 ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 250 มิลลิกรัม ในสัปดาห์ที่ 1 มีสีเหลืองอ่อน สัปดาห์ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อน กลิ่นที่ได้ในสัปดาห์ที่ 1 มีกลิ่นฉุน สัปดาห์ที่ 2 มีกลิ่นเล็กน้อย ปริมาตรที่สกัดได้ 190 มิลลิกรัม

7.2 ผลการศึกษาลักษณะของยาหม่องครีม ทั้ง 3 สูตร

7.2.1 สูตรที่ 1 ความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย 150 มิลลิกรัม ลักษณะที่สังเกตได้มีสีเหลืองเข้มมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียด และเวลาที่ใช้เกิดปฏิกิริยากับผิว 20 วินาที

7.2.2 สูตรที่ 2 ความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย 200 มิลลิกรัมลักษณะที่สังเกตได้มีสีเหลืองอ่อนมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียดและเวลาที่ใช้เกิดปฏิกิริยากับผิว 20 วินาที

7.2.3 สูตรที่ 3 ความเข้มข้นของสารสกัดจากเมล็ดลำไย 250 มิลลิกรัมลักษณะที่สังเกตได้มีสีเหลืองอ่อนมีกลิ่นหอม เนื้อครีมละเอียด และเวลาที่ใช้เกิดปฏิกิริยากับผิว 30 วินาที

7.3 ความพึงพอใจในการใช้ยาหม่องครีม ทั้ง 3 สูตร

พบว่าความพึงพอใจของยาหม่องครีมทั้ง 3 สูตรโดยรวมสูตรที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 สูตรที่ 2 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 และสูตรที่ 3 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

8. อภิปรายผลการวิจัย

ความเข้มข้นสารสกัดจากเมล็ดลำไย 150 มิลลิกรัม ได้สารสกัดจากเมล็ดลำไยเข้มข้นปริมาตร 90 มิลลิกรัมเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาในการทำยาหม่องครีมสูตรที่ 1 เนื่องจากแอลกอฮอล์สามารถทำลายกับเมล็ดลำไยได้ดีกว่าสูตรอื่นเมื่อนำส่วนผสมสารสกัดจากเมล็ดลำไยไปทำยาหม่อง จึงทำให้ยาหม่องมีสีสวยงาม และมีกลิ่นหอมกว่าสูตรอื่น ๆ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทำให้เกิดความพึงพอใจมากกว่าสูตรอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความพึงพอใจของ นภรัตน์ เสือจงพรู (2544) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกทางบวกความรู้สึกทางลบและความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 ผลการวิจัยพบว่า บรรจุภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดดังนั้นควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสม

9.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ราคามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อย ดังนั้นควรมีการผลิตยาหม่องในปริมาณที่มาก ๆ ซึ่งทำให้ราคาค้นทุนในการผลิตต่ำลง

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการศึกษารรพคุณของยาหม่องจาก
เมล็ดลำไยชนิดพันธุ์ที่ต่างกัน

9.2.2 ควรมีการศึกษาผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจาก
เมล็ดลำไย เช่น ครีม โลชั่น สเปรย์

10. เอกสารอ้างอิง

- การดองเมล็ดลำไย. (2559). ค้นเมื่อ พฤษภาคม, 15,
2559 จาก <https://plus.google.com/117048609994710536084/Posts/FrdxDyWLSRv>
- งานวิจัยเมล็ดลำไย. (2559). ค้นเมื่อ มิถุนายน, 20, 2559
จาก <http://www.vcharkam.com/blog/115834>
- นภารัตน์ เสือจงพรู. (2544). ความพึงพอใจเป็น
ความรู้สึกทางบวกความรู้สึกทางลบและ
ความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน.
กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟเคอร์มิสท์.